

מלאכות מבעיר ומכבה - א בעץ ובמתכת, חשמל ומיקרופון

רש"י שבת עג, א

מכבה ומבעיר, באש שתחת הדוד של סממנים.

רמב"ם הל' שבת פי"ב

א המחמם את הברזל כדי לצרפו במים הרי זה תולדת מבעיר וחייב.

השגות הראב"ד שם: ולמה לא משום מבשל.

מגיד משנה שם: כל דבר שהוא עצמו נעשה אור ושורף, אין ראוי לומר המבשל, אלא מבעיר.

לחם משנה שם: דבדין הוא לחייבו משום מבעיר לבסוף שנעשה אש, שכל מבשל משום הפועל הראשון דמרפא רפי חייב.

ב המכבה גחלת של מתכת פטור.

שוע"ר סי' רסה

ח כשנותן הכלי תחת הנר לקבל בו נצוצות לא יהיה בכלי מים או שאר משקים מפני שמקרב זמן כיבוי הנצוצות שיכבו מיד שיפלו שמה ... ואפילו מבעוד יום אסור ליתן מים לכלי זה גזרה שמא יתן משחשכה.

שוע"ר סי' שיח

ז המחמם את המתכת עד שנעשה גחלת ... חייב משום מבשל.

שוע"ר סי' שלד

כט גחלת של מתכת לא שייך בה כיבוי מן התורה, הואיל ואינה בוערת, אבל אסור לכבותה מדברי סופרים.

שוע"ר סי' תצה

ב כל מלאכה הנעשית באוכל או במשקה ... נקראין ... מלאכת אוכל נפש, שהתורה התירה לעשותה לצורך אכילת יו"ט ... וכן ההבערה, אף על פי שאינה נעשית בגוף האוכל אף אם היא לצורך אכילה, שהרי הוא מבעיר אש בעצים ומבשל עליהם, מכל מקום כיון שהיא מתקנת את האוכל, שהרי ענין ההבערה הוא הוצאת האש או שמרבה האש וגוף האש זו שהוציא או שהרבה היא המתקנת ומבשלת את האוכל, הרי גם היא בכלל מלאכת אוכל נפש.

קו"א שם ס"ק ב

עיקר החיוב אינו משום שריפת וכליון העצים, אלא משום ריבוי האש, כדמשמע בהדיא ברמב"ם פרק י"ב מהלכות שבת גבי חימום ברזל באור, עיין שם במגיד משנה שכל דבר שהוא עצמו נעשה אור כו'.

שוע"ר סי' תקב

א אין מוציאין האש לא מן העצים ולא מן האבנים ולא מן העפר כגון צפיעי הבקר ולא מן המים שמקרבין נעורת של פשתן אצל זכוכית לבנה מלאה מים שמניחין אותה כנגד עין השמש שיחזור נגהה להנעורת ותדלק כל זה וכיוצא בו אסור לעשות ביו"ט מפני שהוא מוליד דבר חדש ודומה קצת למלאכה.

פרי מגדים שם, משב"ז ס"ק א

מלאכה גמורה ליכא, דמקיש בברזל על אבן וכדומה ויוצאין ניצוצי אש לאו הבערה והדלקה הוה, רק נראה כו'.

שוע"ר סי' תקי

ח אין שייך כיבוי במתכת, שאף אם לא יכבנו לא ישרף ולא יעשה פחם, ואף בשבת אין איסור לכבותו אלא מדברי סופרים.

אג"ק חט"ז ה'תשצג

והנה השימוש במיקרופון בשבת ויו"ט, להיודעים פרק בטכניקה, איסור ברור [מדרבנן, ואפשר גם מן התורה].